

Tórshavn, tann 8. januar 2021
J.Nr.: LUM-28- 20/00137-20
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um setanartilgongdina av stjóra til Tjóðpall Føroya

Tann 26. november 2020 fekk umboðsmaðurin klagu frá Leikarafelag Føroya um málið um setanartilgongdina í sambandi við setan av stjóra til Tjóðpall Føroya. Málið var fyrst kært til Uttanríkis- og mentamálaráðið, sum tann 16. november 2020 tók hesa avgerð í málinum:

“Uttanríkis- og mentamálaráðið metir, at Leiklistaráðið hevur verið mannað á fullgóðan hátt til at virka sum stýri fyri Tjóðpallin, undir hesum eisini til at skipa setanartilgongdina í sambandi við at seta nýggjan stjóra. Uttanríkis- og mentamálaráðið fer at tryggja, at starvsfólkaumboðið verður valt av nýggjum, tá tað hevur sitið í tvey ár, soleiðis sum lógin tilskilar.

Lógin um Tjóðpall Føroya er greið viðvíkjandi áseting um at seta stjóra. Sambært § 3 í Løgtingslóg nr. 68 frá 2. mai 2003 um Tjóðpall Føroya og stuðul til leiklist v.m. er stjórarstarvið áramálssett fyri fimm ár í senn. Einkil mark er ásett fyri, hvussu ofta sami stjóri kann søkja aftur og møguliga verða settur aftur. Uttanríkis- og mentamálaráðið metir, at Leiklistaráðið hevur hildið seg til lógina, og at tað hevur tikið saklig atlit í sínum virki at seta nýggjan stjóra fyri Tjóðpall Føroya.

Vísandi til omanfyristandandi skal verða sagt frá, at Uttanríkis- og mentamálaráðið ikki gongur klaguni á møti. Aðalráðið ger ikki meir við málið.”

Málgongd

Av tí at partshoyringin niðanfyrir lýsir málsviðgerðina í málinum á nøktandi hátt, havi eg valt ikki at gera eina nærri lýsing av málgongdini í hesum málinum.

Partshoyring

Tann 30. november 2020 bað umboðsmaðurin Uttanríkis- og mentamálaráðið um skjølina í málinum, og 8. desember 2020 sendi ráðið skjølina.

Tann 9. desember 2020 sendi umboðsmaðurin soljóðandi teldupost til ráðið:

“Váttað verður fyri móttøku av skjølum tykkara send við telduposti 8.12.2020

Til viðgerð at klagumálinum hevur umboðsmaðurin brúk fyri at fáa øll skjøl viðvíkjandi setanartilgondini í sambandi við stjórasetanina fyri Tjóðpall Føroya, herundir umsóknir, innstilling av umsøkjarum v.m. Hesi skjøl eru ikki millum skjøluni, ið vit hava móttikið og verður tí biðið um at fáa hesi tilsend.

Eisini skal gerast vart við, at umboðsmaðurin skal hava allan tekstin í fundarfrágreiðingum eisini tey pkt., sum í móttiknu frágreiðingum eru tikin út vegna trúnaðaratlit.

Víst verður í hesum sambandi til § 8 í umboðsmanslógini, sum ásetur: ”Tær í § 4 nevndu umsitingar hava skyldu at geva umboðsmanninum tær upplýsingar og leggja fram øll tey skjøl, sum hesin embætis vegna krevur at fáa fyrilagt.”

Sama dag svaraði Uttanríkis- og mentamálaráðið:

“ Takk fyri áheitan um fleiri skjøl viðv. setanartilgongdini. Av tí at tað er Leiklistaráðið, ið setir stjóran, er tað ikki Uttanríkis- og mentamálaráðið, ið hevur umsóknir, innstillingar o.s.fr. um hendir.

Frágreiðingin við ekstraheraðum punktum, sum víst verður til, er komin frá Leiklistaráðnum, og Uttanríkis- og mentamálaráðið hevur ikki tekstin í heilum líki.

Skulu vit senda áheitanina niðanfyrri og umbønina um skjøl til avvarðandi í Leiklistaráðnum (t.e. farna Leiklistaráðnum), so tey kunnu senda Løgtingsins Umboðsmanni viðkomandi skjøl beinleiðis?”

Umboðsmaðurin tók undir við, at ráðið bað Leiklistaráðið senda sær skjøluni og spurdi ráðið, um svar teirra skuldi skiljast sum, at Uttanríkis- og mentamálaráðið hevði viðgjørt kærana frá Leikarafelag Føroya uttan at hava sæð umsóknir, innstilling av umsøkjarum, fullfíggaðar fundarfrágreiðingar v.m. Tann 9. desember 2020 svaraði ráðið:

“Tað er rætt skilt. Klagan er viðgjörd út frá fyriliggjandi skjølunum”

Tann 11. desember 2020 sendi Uttanríkis- og mentamálaráðið hetta ískoyti til svar teirra:

“Eg vil her taka afturíftur svarið frá mær 9. des. og leggja aftrat, at Uttanríkis- og mentamálaráðið hevur skilt klaguna frá Leikarafelagnum soleiðis, at hon snýr seg um at kanna, um reglur og mannagongdir eru fylgdar í sambandi við stjórasetanina, undir hesum quorum-kravið og áramálssetanina hjá stjóranum.

Av tí at frágreiðing longu var fingin frá Leiklistaráðnum um omanfyrri nevndu viðurskifti, varð frágreiðing ikki umbiðin eina ferð aftrat í sambandi við klaguviðgerðina.”

Tann 17. desember 2020 fekk umboðsmaðurin umbidnu skjøluni frá fyrrverandi forkvinnuni í Leiklistaráðnum.

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um málið um setanartilgongdina í sambandi við setan av stjóra til Tjóðpall Føroya í síni heild. Viðgerð mín er tó avmarkað til bert at snúgva seg um, um Uttanríkis- og mentamálaráðið hevði upplýst málið nøktandi, áðrenn kæravgerðin varð tikin, og fari eg tí í hesu syftu ikki at gera nakað við sjálva kæravgerðina.

Sambært fyrisitingarrættinum hava myndugleikarnir skyldu at kanna og upplýsa eitt mál til fulnar, áðrenn ein fyrisitingarlig avgerð verður tikin. Hetta er eisini galdandi fyri kærunevndaravgerðir.

Málsupplýsingarskyldan (officialprincippet), sum er áløgd myndugleikum, er ein sokallað garantiregla, sum hevur til endamáls at tryggja, at eitt mál er upplýst til fulnar, bæði í mun til lóggávuna og tey faktisku viðurskiftini og umstøðurnar annars í málinum, áðrenn avgerð verður tikin. Er eitt mál ikki nøktandi upplýst, áðrenn avgerð verður tikin, kann hetta føra til, at avgerðin kann verða ógildað ella má verða tikið upp aftur til nýggja viðgerð.

Í kæruni frá Leikarafelag Føroya til Uttanríkis- og mentamálaráðið varð m.a. skrivað:

“ Leikarafelagið hevur, eins- og t.d. fjølmiðlarnir og almenningurin annars, ikki móguleika fyri at fáa innlit í øll skjøl í málinum, og felagið hevur tí ikki móguleika fyri at meta um, um málið er handfarið á rættan hátt.

Eg skal vegna Leikarafelagið við hesum heita á Mentamálaráðið um at kann málið í síni heild. Tó eru serliga tvey viðurskifti, sum serliga leypa í eyguni, tá hugt verður eftir setanartilgongdini :

1 Leiklistaráðið ikki lokið krøvini í lógini til manning...

...

2. Setan av sama stjóra fyri 4. ferð...”

Eg leggi tí til grund, at kæran var um setanarmálið í síni heild t.v.s. eisini, um tað var best skikkaði umsøkjjarin, sum varð settur í starvið.

Í niðurstøðu síni skrivar Uttanríkis- og mentamálaráðið m.a. at: “Uttanríkis- og mentamálaráðið metir, at Leiklistaráðið hevur hildið seg til lógina, og at tað hevur tikið sakligt atlit í sínum virki at seta nýggjan stjóra til Tjóðpall Føroya.”

Tað er mín fatan, at í omanfyristandandi broti hevur Uttanríkis- og mentamálaráðið mett um sjálvt valið av stjóra og ikki bara um “reglur og mannagongdir eru fylgdar í sambandi við stjórasetanina, undir hesum quorum-kravið og áramálssetanina hjá stjóranum” so sum ráðið skrivar í teldupostinum frá 11. desember 2020.

Eg havi undir viðgerðini av málinum fingið upplýst, at Uttanríkis- og mentamálaráðið ikki hevði útvegað sær øll skjøl um stjórasetanina so sum umsóknir, metingarnar av umsøkjarum og

fullfíggaðar fundarfrágreiðingar frá setanartilgongdini, tá ráðið gjørdi niðurstøðu í kærumálinum.

Eg haldi, at ráðið hevði ikki allar neyðugar upplýsingar í málinum fyri at staðfesta, at Leiklistaráðið hevði tikið saklig atlit í sambandi við setanina av nýggjum stjóra til Tjóðpall Føroya. Eg haldi tí, at Uttanríkis- og mentamálaráðið hevði ikki upplýst málið nøktandi, áðrenn ráðið tók avgerð í málinum. Eg fari tí at geva tí Uttanríkis- og mentamálaráðnum eina áttalu fyri handfaringina av kærumálinum og at biðja ráðið taka málið upp aftur til nýggja viðgerð.

Avrit av hesum skrivi er sent klagaranum til kunningar og verður í næstum almannakunngjørt á heimasíðu okkara www.lum.fo

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður